

ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ В УПРАВЛІННІ МЕДИЧНИМ ЗАКЛАДОМ: СУЧАСНИЙ ПІДХІД

Плахтиря Л.А., здобувачка вищої освіти*,
Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна

Сучасний підхід до етичного управління зосереджується на дотриманні прозорості, справедливості, відповідальності та поваги до людської гідності у всіх аспектах діяльності медичних установ. У відповідності до цього, етичні принципи відіграють ключову роль в управлінні медичними закладами, забезпечуючи баланс між інтересами пацієнтів, персоналу та суспільства. У свою чергу, це сприяє підвищенню довіри до закладу, ефективності його роботи та якості медичних послуг.

Сутність етики в управлінні медичним закладом полягає у впровадженні моральних принципів і цінностей, які регулюють поведінку керівників, персоналу та взаємодію з пацієнтами. Етика в управлінні спрямована на забезпечення справедливості, чесності, прозорості, відповідальності та поваги до прав і гідності всіх учасників процесу. Вона охоплює рішення, які мають вплив не лише на організаційні аспекти діяльності, але й на соціальні та гуманістичні сторони медичної допомоги.

Управлінська етика вимагає від керівників прийняття рішень, які сприяють добробуту пацієнтів і працівників, підтримують довіру до закладу та дотримуються правових і моральних норм. Вона є основою для формування етичної культури в медичному закладі, яка позитивно впливає на репутацію установи, якість медичних послуг та ефективність управління [2; 3].

Етичні принципи в управлінні медичним закладом є фундаментом для забезпечення якісного, справедливого та гуманного надання медичних послуг. Вони охоплюють повагу до прав і гідності пацієнтів, дотримання принципів прозорості та справедливості в організації роботи закладу, а також відповідальність за прийняття управлінських рішень. Одним із ключових принципів є пацієнтоорієнтованість, яка передбачає забезпечення доступу до медичної допомоги, підтримку інформованої згоди та конфіденційності пацієнтів. Важливим аспектом є також справедливе ставлення до персоналу, що включає створення сприятливого

---

* Науковий керівник – Шумкова О.В., к.е.н., доцент

робочого середовища, підтримку професійного розвитку та дотримання етичних стандартів у відносинах між співробітниками.

Етичне управління вимагає дотримання принципу чесності, що передбачає уникнення конфліктів інтересів, відкритість у прийнятті рішень та відданість загальному благу. Прозорість у фінансових, кадрових та організаційних процесах сприяє зміцненню довіри до закладу як з боку персоналу, так і з боку пацієнтів. Повага до різноманітності та недопущення дискримінації є ще одним важливим принципом, який забезпечує рівні можливості для всіх, незалежно від статі, віку, релігії чи соціального статусу.

Керівники медичних закладів несуть етичну відповідальність за прийняття рішень, які мають довгостроковий вплив на ефективність роботи закладу, репутацію та рівень задоволеності пацієнтів. Вони повинні підтримувати баланс між інтересами пацієнтів, персоналу та суспільства, враховуючи правові норми та моральні зобов'язання. Етичні принципи не лише регулюють управлінські процеси, а й формують позитивну культуру в закладі, яка сприяє довірі, підвищенню якості послуг та сталому розвитку установи [1, с. 170; 3].

Етапи впровадження етичних принципів в управління медичним закладом є послідовністю дій, спрямованих на інтеграцію етичних цінностей у всі аспекти діяльності установи. Основні етапи включають [4, с. 415]:

1. Оцінка поточного стану етики в закладі – аналізується існуюча практика управління, виявляються проблемні зони та визначаються пріоритети через опитування чи фокус-групи.

2. Розробка етичних стандартів та політик – формулюються ключові етичні принципи та конкретні політики, які регулюють діяльність закладу відповідно до міжнародних стандартів.

3. Навчання та підготовка персоналу – організуються тренінги та інформаційні кампанії для працівників, щоб допомогти їм зрозуміти та застосовувати етичні принципи.

4. Інтеграція етичних принципів у внутрішні процеси – етичні стандарти впроваджуються у всі аспекти роботи закладу, включаючи управління фінансами, кадрами та взаємодію з пацієнтами.

5. Моніторинг і оцінка дотримання етичних стандартів – запроваджуються механізми постійного контролю дотримання етики, включаючи аудити та аналіз конфліктних ситуацій.

6. Підтримка етичної культури – створюється середовище, яке заохочує етичну поведінку, обговорення питань етики та відзначення високих стандартів роботи.

7. Адаптація та вдосконалення етичних практик – політики регулярно переглядаються і вдосконалюються відповідно до змін законодавства, викликів чи зворотного зв'язку.

Сучасні підходи до формування етичних принципів для управління медичним закладом базуються на інтеграції моральних цінностей, правових норм та міжнародних стандартів, спрямованих на забезпечення високої якості медичних послуг і створення довірливих стосунків між усіма сторонами. Одним із ключових аспектів є пацієнтоорієнтованість, яка передбачає пріоритетність інтересів пацієнтів, повагу до їхніх прав і гідності, забезпечення інформованої згоди та конфіденційності. Етичні принципи також формуються на основі прозорості, що включає відкритість у прийнятті управлінських рішень, чесність у фінансових питаннях і запобігання конфліктам інтересів.

Важливе місце займає міждисциплінарний підхід, який сприяє інтеграції зусиль різних фахівців для забезпечення комплексного лікування та управління. Сучасні підходи враховують необхідність впровадження технологій, таких як інформаційні системи та автоматизація процесів, для підтримки етичної поведінки та підвищення ефективності. Окрема увага приділяється професійному розвитку персоналу, включаючи тренінги з етичної поведінки, лідерства та управління.

Справедливість і рівність є ще одним важливим принципом, що забезпечує рівний доступ до медичних послуг незалежно від соціального статусу, віку чи інших факторів. Недопущення дискримінації та підтримка інклюзивного середовища сприяють формуванню позитивної репутації закладу. Підтримка прозорої системи мотивації працівників та заохочення до етичної поведінки також є важливими складовими сучасного управління.

Формування етичних принципів передбачає активну участь усіх зацікавлених сторін, включаючи пацієнтів, персонал та керівництво. Використання зворотного зв'язку, відкритих каналів комунікації та механізмів моніторингу забезпечує адаптивність і відповідність етичних норм сучасним викликам. Таким чином, сучасні підходи до формування етичних принципів спрямовані на створення ефективного, прозорого та морально відповідального управління медичними закладами, що відповідає очікуванням суспільства та потребам пацієнтів [1; 3; 4, с. 419].

Управління медичними закладами на основі етичних принципів є важливим чинником забезпечення якості медичних послуг, довіри до закладу та ефективності його роботи. Впровадження етичних

принципів потребує активної участі керівництва, персоналу та пацієнтів, а також гнучкості у реагуванні на сучасні виклики та адаптації до динамічних змін у системі охорони здоров'я. Застосування таких підходів сприяє не лише підвищенню репутації закладу, але й забезпеченню його конкурентоспроможності та сталого розвитку. Таким чином, етика стає основою успішного управління, спрямованого на досягнення високих стандартів медичної допомоги та довгострокового суспільного блага.

Література:

1. Bulkat M., Petrenko V. General principles of regulation in the field of medical deontology. *Entrepreneurship, Economy and Law*, 2021, no. 5, pp. 169-175.

2. Антонова Л.В., Козлова Л.В. Міжнародний досвід регулювання й дотримання етичних норм в сфері охорони здоров'я. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1882> (дата звернення: 22.01.2025).

3. Літвак А. Етичність поведінки медичного персоналу. URL: <http://www.mif-ua.com/archive/article/47102> (дата звернення: 22.01.2025).

4. Рикачевський О. Професійно-етична культура медичного працівника як інтегрована якість особистості майбутнього медика. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 1(15). С. 410-421.

РОЛЬ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ТА НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ В ФОРМУВАННІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ

Хромушин Д.В., здобувач вищої освіти*,

Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна

Інтелектуальний потенціал персоналу організації у широкому значенні є сукупністю знань, навичок, творчих здібностей, професійного досвіду та особистісних якостей працівників, які можуть бути використані для розвитку та досягнення стратегічних цілей організації. До компонентів інтелектуального потенціалу традиційно відносять когнітивний, творчий, комунікативний та мотиваційний компоненти. Крім того, наявність, рівень використання та розвиток інтелектуального потенціалу є визначальним фактором

---

* Науковий керівник – Цєбро Я.І., к.е.н., доцент